

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 16. maj 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rune Kistrup
Sagsnr.: 2023-0037-0177
Dok.: 2825458

Besvarelse af spørgsmål nr. 7 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (L 50)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 7 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Initiativer mod digitale krænkelse, herunder forbud mod grooming, sidestilling af tilsnigelse af samleje med voldtægt, religiøse lederes udnyttelse af religiøs afhængighed med henblik på at skaffe sig samleje m.v.) (L 50), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. april 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 7 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (L 50):

”Vil ministeren redegøre for, om der er behov for, at indføre samme regler for advokater som for præster, som ikke tillader dem at have forhold til deres klienter for at beskytte sårbare klienter mod udnyttelse i en sårbar situation, og på baggrund af at Advokatnævnet tilsyneladende ikke mente, de kunne gribe ind overfor, at advokaten bad om nøgenbilleder i den første sag, de behandlede, jf. artiklen ”Radiostation: Vejle-advokat anklages for at have krænket ansatte og klienter” fra vafo.dk den 24. april 2023?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Advokatrådet, der har oplyst følgende:

”Advokater er i modsætning til andre professioner – herunder religiøse ledere – underlagt en særlig omfattende lovregulering, som også omfatter en regulering og mulighed for sanktionering af advokaters adfærd.

Det fremgår således af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger.

For at sikre advokaters uafhængighed af statsmagten er det Advokatrådet, der fører tilsyn med advokater, jf. nærmere nedenfor, og Advokatnævnet, der kan sanktionere advokater for tilsidesættelse af god advokatskik. Tilsidesættelse af god advokatskik kan sanktioneres med en irrettesættelse, en bøde på op til 600.000 kr. samt i grove eller oftere gentagne overtrædelser af advokatpligterne frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

Det nærmere indhold af generalklausulen om god advokatskik – og dermed kravene til advokaters adfærd – får indhold via den fortolkning af standarden, der foretages af Advokatnævnet og domstolene.

God advokatskik

Advokatrådet er i de advokatetiske regler kommet med sin opfattelse af god advokatskik på baggrund af praksis fra Advokatnævnet og domstolene.

En advokats helt centrale opgave er at varetage klientens interesser og rettigheder, ligesom advokaten har juridiske og etiske forpligtelser over for klienten, jf. artikel 3 i de advokatetiske regler.

Hvis advokaten derfor ikke varetager klientens interesser på en behørig måde, vil advokaten tilsidesætte god advokatskik.

Det vil derfor efter Advokatrådets opfattelse være groft i strid med god advokatskik, hvis en advokat i forbindelse med varetagelsen af en klients sag for eksempel udbeder sig nøgenbilleder eller indleder et seksuelt forhold med klienten, hvis der er tale om misbrug eller udnyttelse af et afhængighedsforhold mellem klienten og advokaten.

Advokatnævnet har den 29. marts 2023 truffet afgørelse i en konkret sag, hvor en klient havde sendt nøgenbilleder til advokaten. På baggrund af de foreliggende oplysninger fandt Advokatnævnet, at god advokatskik ikke var tilsidesat og afviste klagen. Advokatnævnet lagde blandt andet vægt på den samlede korrespondance mellem klienten og advokaten, og at begge havde deltaget i den. Desuden lagde Advokatnævnet vægt på, at advokatens adfærd på baggrund af oplysningerne i sagen ikke havde karakter af udnyttelse eller misbrug af advokatens position.

Selvom Advokatnævnet på baggrund af de konkrete omstændigheder i sagen kom frem til, at god advokatskik ikke var tilsidesat i den pågældende sag, så understøtter nævnets begrundelse, at det ville have været i strid med god advokatskik, hvis der var tale om, at advokaten ved sin adfærd havde udnyttet eller misbrugt sin position som advokat.

Derfor er det Advokatrådets vurdering, at det allerede efter gældende ret er en tilsidesættelse af god advokatskik, hvis en advokat ved udnyttelse eller misbrug af et afhængighedsforhold indleder et forhold til en klient.

Advokatrådets tilsyn

Advokatrådet fører tilsyn med advokater, jf. retsplejelovens § 143, stk. 2, og kan indklage advokater for Advokatnævnet, hvis Advokatrådet finder, at advokaten har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører, herunder god advokatskik. Hvis Advokatrådet bliver bekendt med forhold, der synes at være i strid med advokatpligterne, kan Advokatrådet bl.a. iværksætte et tilsyn med advokaten eller anmode advokaten om en redegørelse. Hvis der er grundlag herfor kan Advokatrådet tillige indgive en politianmeldelse.

I den forbindelse er det væsentligt at bemærke, at bl.a. straffelovens §§ 150 og 155 om stillingsmisbrug finder direkte anvendelse på advokater og autoriserede advokatfuldmægtige, jf. retsplejelovens § 129. Det betyder f.eks., at hvis der er tilstrækkeligt bevis for, at en advokat som led i sin advokatvirksomhed har misbrugt sin stilling til at tvinge nogen (f.eks. en klient) til at gøre, tåle eller undlade noget, vil den pågældende kunne straffes herfor. Det samme gør sig gældende, hvis en advokat som led i sin advokatvirksomhed har misbrugt sin stilling til at krænke privates ret (f.eks. klienter eller andre).

I forhold til artiklen og advokaten, der henvises til i spørgsmålet, bemærkes det, at Advokatrådet ikke er bekendt med andre lignende sager, og at der ud fra de foreliggende oplysninger er tale om en sag, der har undtagelsens karakter.”

Justitsministeriet skal i forlængelse heraf bemærke, at præster og andre religiøse ledere i nogle tilfælde vil besidde en helt central rolle og autoritet i deres menighed. I kraft af den rolle kan de opnå en særlig tillid og loyalitet fra medlemmer fra menigheden, hvilket i nogle tilfælde kan medføre, at der opstår et egentligt afhængighedsforhold. Et sådant tillids- og afhængighedsforhold kan bl.a. indebære, at medlemmer af en menighed i visse miljøer kan frygte for at blive udstødt af såvel det religiøse som det sociale fællesskab, hvis ikke de følger den religiøse leder.

Efter Justitsministeriets opfattelse kan forholdet mellem en religiøs leder og et medlem af dennes menighed ikke umiddelbart sammenlignes med en advokats forhold til sin klient. Advokat-klient-relationen må anses som værende mere tilfældighedspræget og har en langt mere forretningspræget karakter, ligesom klienten lettere vil kunne afbryde samarbejdet med sin advokat.

De beskyttelseshensyn, der ligger bag den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 220, 2. pkt., gør sig således ikke i samme grad gældende med hensyn til advokat-klient-relationen. Hertil kommer i øvrigt, at advokater – som det fremgår af bidraget fra Advokatrådet oven for – allerede er underlagt en lang række adfærdskrav, herunder om god advokatskik, der påses af Advokatrådet.

Justitsministeriet finder på denne baggrund ikke grundlag for at udvide den foreslåede bestemmelse om religiøse ledere i straffelovens § 220, 2. pkt., til også at omfatte advokater.